

РЕЦЕНЗИЯ

На основание Заповед N 84- РД, 26. 02. 2015г. (чл. 4, ал. 1, 2 и 3 и чл. 25 от Закона за развитие на академичния състав в Република България), решение на НС на Института за изследване на изкуствата (Протокол 3, т. 9а от 20. 02. 2015 г.) и уведомително писмо 145-710-05-06 от 17.03.2015 г. съм определена за член на НЖ и **рецензент по конкурс** за заемане на академична длъжност „ДОЦЕНТ“ по специалността „Теория и история на архитектурата“ (съвременна архитектура), професионално направление 5.7., Обявен в ДВ, бр. 3 от 31.01. 2015 г. за нуждите на Сектор „Архитектура“ в Института за изследване на изкуствата с единствен кандидат **гл. ас. д-р арх. Стела Ташева.**

Стела Ташева получава магистърска степен по архитектура, дипломирайки се в Катедра „Жилищни сгради“ в Университета по архитектура, строителство и геодезия през 2001 г. В периода 2009 - 2011 г. пише дисертационен труд на тема „Семiotics на архитектурната графика“ като редовен докторант в Центъра по архитектурознание към БАН. През 2012 г. получава образователна и научна степен „ДОКТОР“, а трудът е високо оценен и публикуван от АИ „Проф. Марин Дринов“ през 2013 г. От октомври 2012 г. до момента Стела Ташева е главен асистент в Сектор „Архитектура“ в ИИИЗк - БАН, специалност „Теория и история на архитектурата“. Преди това Стела Ташева практикува професията, работейки в известни архитектурни бюра като: Стефан Добрев, Сашецо, Кали, Ера, Авангард+. Високите професионални качества, добрата организация, консенсусния характер и сериозните познания в областта на графичния език, теория на композицията и законите на формообразуването правят впечатление на водещи преподаватели в Лесотехническият университет в София. Това е причина от 2012 г. до момента гл. ас. д-р арх. Стела Ташева да води лекционни курсове и упражнения в специалността „Инженерен дизайн“ в ЛТУ. От казаното до тук мога да заключа, че творческата и научна дейност и компетенция на кандидата в настоящия конкурс за заемане на академична длъжност „ДОЦЕНТ“ по специалността „Теория и история на архитектурата“ се отличава с многоаспектност, задълбоченост, иновативност и завидна широта.

Материалите, с които гл. ас. д-р арх. Стела Ташева участва в конкурса са за **периода 01.10.2012 - 10.03.2015** (29 месеца) са следните:

1 монография

3 статии в международни реферирани списания

3 статии в национални списания

2 публикации в сборник от национални конференции

1 електронен учебник (в съавторство)

Под печат

1 студия в международно научно издание

6 статии в международни издания

В периода 01.10.2012 - 10.03.2015 г. гл. ас. д-р арх. Стела Ташева има

10 цитирания в българската и чуждата преса

2 цитирания са под печат

В националната преса са публикувани 1 рецензия (за монографията „Проблеми и тенденции на архитектурната графика в България през XX век”) и 2 под печат (за същата монография и за учебника „Теория на композицията”).)

Изнесени са 9 доклада и публични лекции в България и Гърция

Монографията „Проблеми и тенденции на архитектурната графика в България през XX век” излезе от печат края на 2014 г. Важно е да направя уточнението, че тази книга ме впечатли още, когато бе успешно приключена и предложена за печат планова задача на гл. ас. д-р арх. Стела Ташева. Имах удоволствието да съм един от първите читатели на този забележителен научно- изследователски и систематизиращ материал за неизследвана материя в българската архитектура. Това е първа по рода си научна разработка, която проследява развитието на графичния език в България в периода XX в. – началото на XXI в. Тя класифицира натрупаните до момента в България публични графични данни, факторите, с които са обвързани, формите на представяне и употреба, както и значими архитекти и източници. Архитектурната графика е изследвана като комуникационно явление, а не просто като

артефакт. Извършен е задълбочен анализ в исторически и регионален контекст, като са отчетени и професионалните и авторски стилови характеристики. Лично за мен като архитект и учен представляваше интерес както да видя непознати архивни архитектурни материали (чертежи, скици, снимки), така и да проследя коментарите на автора в аналитичното им представяне. Впечатли ме разделянето на избраните архитектурни графики по неизползвани от други изследователи принципи, а така видни и логични при съпоставката на графичния изказ на различни автори и съответните стилови предпочитания.

Основните научни приноси на разработката са: апробиране на показатели за систематизация и изследване на разнородната архитектурна информация чрез системата от модалности и подмодалности; създаване на цялостна картина на динамиката на архитектурната графика по отношение на нормативните ограничения, авторските приноси и стилистичните влияния; определяне на тенденциите и насоките в архитектурната графика в България през XX век. При навлизането на новите технологии към днешна дата и преобразуването на традицията в областта, е особено ценен анализът на различните функции и роли на архитектурната графика, нейните изразни възможности и форми на употреба.

Казаното до тук потвърждава полезността и иновативността в разглеждането на малко изследваната в България проблематика, свързана с архитектурната графика в периода XX–началото на XXI век., а това от своя страна, поставя еднозначна положителна оценка на самата монография и нейния автор.

Поради проявения голям интерес монографията „Проблеми и тенденции на архитектурната графика в България през XX век” бе представена пред различна публика два пъти (21.01.2015 в ИИИЗк и 25.02.2015 г. в Ellinor's house). За книгата има публикуван един отзив от проф. д-р арх. Малвина Русева в сп. Архитектура, 1/2015, стр. 25. Под печат е рецензията на доц. д-р арх. Мария Давчева в сп. Наука.

С представените **три публикации в международни реферирани издания:**

A Semiotic Approach in Training „Theory of Composition“ with Students Majoring "Engineering Design",

From Interdisciplinarity to Creativity,

Универсалные конструкции В. Г. Шухова

Стефа Ташева затвърждава впечатлението за своите задълбочени познания и компетентност в областта на дизайна (като наука и практика, продукти и индустриален), формообразуването, теория на композицията, специфични конструкции, семиотиката. С подобна

теоритично- семиотична сърцевина са проблемите разгледани в **другите три публикации:**

Паметници на войните героите и победите

Българска архитектурна графика на XX век – типология на съдържанието

Замъкът в града: реалност, въображение, култура

Като подход в анализа на първата статия са избрани класическите семиотични направления на база подбрани артефакти (публикации, снимки, скици): семантика на структурите (какво символизируют, обозначават или напомнят), синтаксис (как са изградени) и прагматика (как се използват). В заключение се предлага синтактично класифициране на военния или победния паметник. А „НЕархитектурните“ въпроси в края на материала „Кои са нашите герои?“, „Трябва ли нашите герои да са величествени“ и „Трябва ли изобщо да имаме герои“ породиха в пресата поредица от „архитектурни“ публикации.

Третата статия е интересна с колаборативната си обвързаност с киното и други визуални изкуства. Обследвайки пространственото измерение на общоприетия образ на замъка се анализират отраженията върху и от собственика, съвременното, културата и самото схващане за понятието.

В публикуваните доклади от конференции Стела Ташева разглежда два нови и актуални проблема за архитектурата и нейното реализиране като пълноценна комуникация.

В доклада „Виртуалната мрежа – свободният пазар на архитектурната идея?“ от конференцията „Изкуствата, пазарът, публиките“ (ИИИЗк, БАН, София, 2013) е разгледана не антагонистичната връзка между реалното и виртуалното проектиране, а демократичността на възможностите архитектурата да се развива като изкуство, без да губи своята утилитарност, да бъде тествана, да има ясни правила и граници, независещи от действителните такива.

Цел на доклада „Общуване и обучение в архитектурните виртуални общности“ (ИЕФЕМ, БАН, София, 2014) е да анализира размножаването и участието на архитектурната графика и нейните елементи в онлайн комуникациите. Изведени са варианти за онлайн съхранение и разпространение на чертежи и графични обекти в епоха на цифровизацията, която застрашава тяхното съществуване.

В резултат на своя макар и не дългогодишен, но пълноценен преподавателски опит в ЛТУ Стела Ташева в съавторство с доц. д-р арх. Добринна Желева издадоха в началото на годината **учебно помагало** „Теория на композицията“. Този учебник ще послужи на студенти от различни специалности, свързани с визуалните изкуства, архитектурата, дизайна, където композицията метафорично е наречена от авторите „литература и поетика на формата“.

Предстоящите да излезнат от печат една студия и шест статии са на разнообразни теми, но с акцент българската архитектурна графика, периодика, комуникация и социални мрежи. Очаквам интерес да предизвика сред архитектурната аудитория статията за „България и Хенриета Делавранча- Гибори „, която единодушно бе приета за печат на последния Редакционния съвет на сп. Архитектура. Модернизмът и румънската архитектура са два паралела с изследваната до момента тематика от гл. ас. д-р арх. Стела Ташева. Обработените и селектирани артефакти със сигурност ще донесат силна емоционална и научна стойност в предстоящите публикации на автора.

Всичко казано до момента, резюмиращо предложените за участие в конкурс за заемане на академична длъжност „ДОЦЕНТ“ по специалността „Теория и история на архитектурата“ еднозначно илюстрира високото ниво на научно - теоретична подготовка и изследователска активност на кандидата - Стела Ташева. **Част от важните приноси от научната, изследователска, публикационната, преподавателската и практична дейност са:**

- Оригинални теоретични изследвания в интересни диалози (времеви, географски, комплексни), подкрепени в повечето случаи с графични и текстови материали познати само на тесен кръг от специалисти.
- Въвеждане на неизползвани до момента класификации с цел систематизиране и улеснено последващо изследване на артефакти. Аprobация на показателите за систематизация. Богато онагледяване.
- Създаване на цялостна картина на динамиката на архитектурната графика по отношение на нормативните ограничения, авторските приноси и стилистичните влияния.
- Разглеждането на архитектурната графика като комуникация, поставяйки я в актуални или пробни времеви взаимоотношения със социума.

- Широк диапазон от научно - приложни търсения и познания. Мултидисциплинарност и ползотворна екипна работа в изследването на проблема не само в строго архитектурния му контекст.
- Развитие на семиотичната парадигма в архитектурните и графичните изследвания

Като **препоръка** към Стела Ташева бих насочила вниманието ѝ към изследвания в посока нови технологии и графиката на XX и XXI век. Смятам, че след многобройните си публикации и участия в национални и международни форуми трябва да изгради по-категоричен изказ и увереност в изведените заключения. Препоръчвам и се надявам да съумее да съхрани, обработи и публикува възможно най- много от проучените архивни материали. Текстовите, а още по-ценните за архитектите графични материали са съкровищница, която времето неумолимо погубва. Опазването и популяризирането на архитектурните ни и културни архиви е отговорност на нашето поколение. Ако Стела Ташева съумее да изпълни част от тази задача, това неминуемо ще е голям принос-личен и институционален.

Високите научно - теоретични постижения на предложените за рецензиране материали, педагогически умения, дисциплинираност, публикационна активност, колегиалност и всеотдайност към ИИИЗК са част от причините, които ми дават пълното основание да предложа присъждане на академична длъжност „ДОЦЕНТ” на кандидата гл. ас. д-р арх. Стела Ташева.

Доц. д-р арх. Мария Давчева

17.05.2015/София